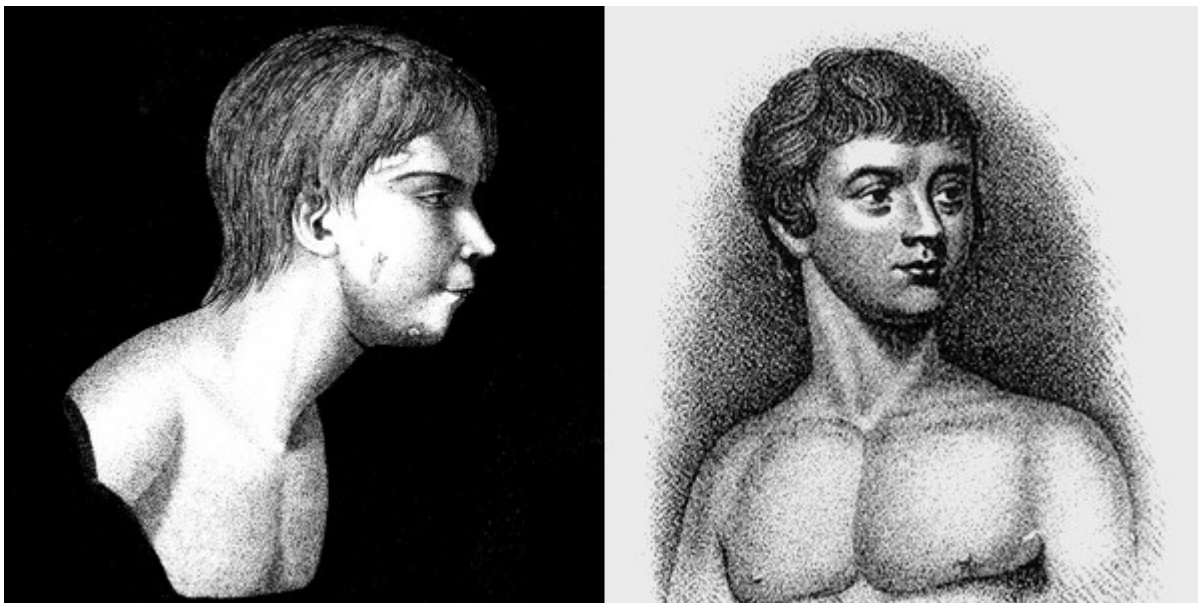

Wył, krzyczał i płakał po wyrwaniu z dziczy

13 czerwca 2025

Victor z Aveyron, znany również jako „Dzike dziecko z Aveyronu”, to jedno z najsłynniejszych przypadków „dzikiego dziecka” w historii. Jego historia, która na stałe zapisała się w literaturze psychologicznej, jest jednym z najważniejszych przykładów badań nad wychowaniem, rozwojem dziecka i wpływem środowiska na psychikę człowieka.

Dzike dziecko

Victor urodził się około 1788 roku w regionie Aveyron we Francji, w ubogiej, wiejskiej rodzinie. Brakuje dokładnych informacji historycznych na temat jego pierwszych lat życia, jednak jedno jest pewne – przez wiele lat żył samotnie w dziczy, niemal całkowicie odcięty od cywilizacji.

Pierwsze informacje o Victorze pochodzą z 1797 roku, kiedy to po raz pierwszy został zauważony przez ludzi. Wtedy to, według świadków, zauważono młodego chłopca poruszającego się na czworakach, unikającego kontaktu z ludźmi, a także żywiącego

się dzikimi roślinami i zwierzętami. W wieku około 12-13 lat został znaleziony przez przypadkowych myśliwych, którzy powiadomili lokalne władze.

Z relacji wynika, że chłopiec poruszał się na czworakach, a jego ciało było pokryte brudem i ranami, typowymi dla osoby, która przez długi czas żyła w dziczy. Niezwykle zaniedbany, wyglądał jak dzikie zwierzę, nie miał na sobie nawet jakichkolwiek strzępów odzieżowych resztek. W momencie odkrycia był całkowicie nagi, co świadczyło o jego całkowitym odcięciu od ludzkiej cywilizacji. Był niemal całkowicie „dziki”, a jego ubrania, jeśli jakiekolwiek nosił w przeszłości, musiały ulec zniszczeniu.

Trauma po wyrwaniu z dziczy

W 1798 roku, w wyniku tego odkrycia, Victor został zabrany do cywilizowanego świata. Został przewieziony do Montpellier, gdzie zajął się nim Jean-Marc Itard, młody lekarz i pedagog, który postanowił przeprowadzić eksperyment mający na celu odkrycie, czy możliwe jest wychowanie dziecka, które przez tak długi czas było odcięte od społeczeństwa. Itard był przekonany, że można nauczyć Victora podstawowych umiejętności społecznych i językowych, nawet w tak późnym wieku. Itard był jednym z pierwszych badaczy, którzy uznali, że rozwój dzieci

opóźnionych w rozwoju nie jest zdeterminowany jedynie przez ich wrodzone predyspozycje, ale także przez sposób wychowania i oddziaływania środowiska. To, co zrealizował w pracy z Victorem, stało się fundamentem dla późniejszych badań nad rozwojem dzieci i teorii edukacji specjalnej.

Z pierwszych obserwacji Victora po jego schwytaniu wiadomo, że chłopiec wykazywał cechy, które można by przypisać dzikim zwierzętom, zwłaszcza drapieżnikom. Chłopiec miał tendencję do unikania ludzi i nie przejawiał typowych dla ludzi odruchów, takich jak rozpoznawanie emocji w mimice twarzy. Działał głównie na zasadzie instynktów – szybko reagował na zagrożenia i był dość agresywny w stosunku do osób, które próbowały się z nim skontaktować. Jego reakcje były bardziej zwierzęce niż ludzkie, choć nie można tego stwierdzić na pewno. Wydaje się, że Victor mógł żyć wśród zwierząt leśnych, takich jak dziki, sarny, jelenie, lisy i inne dzikie stworzenia.

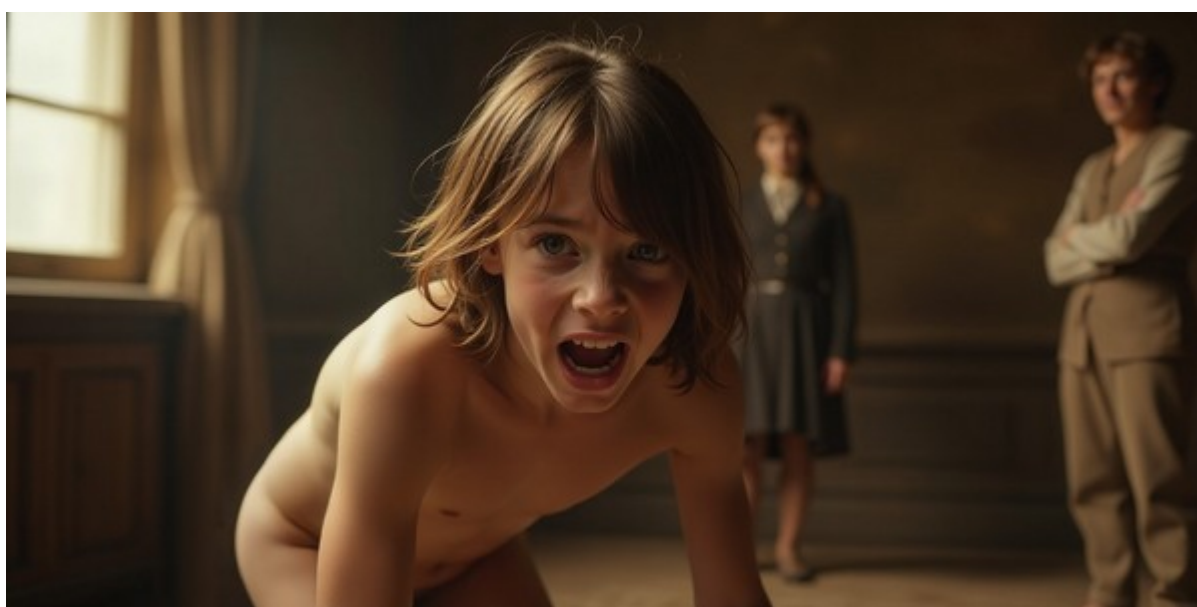
Choć brakuje konkretnych dowodów na to, że to te zwierzęta miały bezpośredni wpływ na jego wychowanie, można przypuszczać, że obserwując ich zachowanie, mógł rozwijać swoje instynktowne zdolności przetrwania.

Z relacji wynika, że przez pierwsze dni, a nawet tygodnie, chłopiec bardzo głośno protestował przeciwko swojej nowej sytuacji. Wył, krzyczał, a jego płacz był nieustanny, co wskazuje na silny stres i poczucie zagubienia w nowym, obcym świecie. Chociaż w początkowych dniach Victor reagował raczej nawykami obronnymi, jak unikanie ludzi i hałas, niektóre źródła wskazują, że potrafił również wykazywać agresję w momencie, gdy poczuł się zagrożony i atakował osoby, które próbowały gwałtownie się do niego zbliżyć. Nie chciał również zaakceptować takich „ludzkich” nawyków, jak ubieranie się.

Chociaż mówi się o „dzikim dziecku”, które „wychowały” zwierzęta, to tak naprawdę nie wiadomo, czy Victor faktycznie był częścią wspólnoty jakiegoś stada dzikich zwierząt.

Początki ucłowieczania Victora

Pierwszym krokiem Itarda było wprowadzenie Victora do świata ludzi. Chłopiec nie potrafił mówić, nie znał żadnych konwencji społecznych, a jego sposób poruszania się i reagowania na bodźce przypominał zachowanie zwierzęcia. Kluczowe w jego ucłowieczaniu było przekonanie go do zaakceptowania noszenia ubrań, w których nie czuł się komfortowo. Z czasem Itard dostosowywał metody pracy, dostosowując je do stanu fizycznego i psychicznego chłopca.

Mimo że opiekunowie Victora, w tym Jean-Marc Itard, starali się podejść do niego z delikatnością i cierpliwością, niechęć chłopca była wyraźna. Wiele źródeł podaje, że początkowo nie potrafił w ogóle reagować na ludzkie gesty czy próby komunikacji. Był kompletnie zdezorientowany i szczerze przerażony otoczeniem. W jego oczach ludziom brakowało jakiegokolwiek sensownej struktury, w którą mógłby się wkomponować.

Z czasem, po kilku tygodniach przebywania w nowym miejscu, Victor stopniowo zaczynał oswajać się z obecnością innych ludzi, choć jego reakcje były nadal pełne lęku. Początkowo nie reagował na imię ani na gesty, jednak zauważono, że niektóre proste działania, takie jak przyzwyczajenie do pewnych rutyn,

zaczęły wywoływać u niego spokój. W ciągu kolejnych miesięcy nieco zmniejszył swoje wybuchy płaczu, a niektóre z jego reakcji na ludzi stały się mniej intensywne.

Jednym z pierwszych sukcesów Itarda było nauczanie Victora rozpoznawania przedmiotów i prostej komunikacji za pomocą gestów. Profesor próbował nauczyć go także podstawowych słów i dźwięków, aby stworzyć możliwość komunikacji werbalnej. Chociaż Victor początkowo reagował jedynie na bodźce wzrokowe i dotykowe, z czasem udało się osiągnąć pewne postępy. W 1801 roku, po trzech latach pracy z chłopcem, Victor był w stanie rozpoznać kilka przedmiotów i wyrazić je za pomocą prostych gestów.

Itard w swojej pracy skupił się na rozwoju emocjonalnym i społecznym chłopca, próbując wykształcić u niego poczucie przynależności do grupy społecznej. Zauważył, że Victor wykazywał duże trudności w nawiązywaniu relacji międzyludzkich i w wyrażaniu emocji, co stanowiło duże wyzwanie dla jego terapeutycznego podejścia.

Przemyślenia naukowca

W 1801 roku Itard opublikował swoją najsłynniejszą pracę, pt. „Raport o wychowaniu dzikiego chłopca” („Rapport sur l'éducation d'un enfant sauvage”), w której szczegółowo opisał swoje doświadczenia z Victorem, a także teoretyczne rozważania na temat wychowania.

Itard pisze, że Victor, mimo swoich postępów w nauce, nigdy nie osiągnął pełnej zdolności komunikowania się ani pełnej adaptacji do życia w społeczeństwie. Zauważył również, że chłopiec, mimo próby uczenia się mowy, nie potrafił na stałe przyswoić języka. „Victor był w stanie nauczyć się tylko pewnych podstawowych znaków, a jego zrozumienie słów było ograniczone do prostych komend” – pisał Itard.

W tej pracy Itard podjął także temat rozwoju intelektualnego, uznając, że w przypadku dzieci, które nie miały kontaktu z innymi ludźmi w pierwszych latach życia, nie ma mowy o pełnym rozwoju umysłowym. Z tego względu, mimo iż Victor wykazywał pewne umiejętności, nigdy nie osiągnął pełnego rozwoju intelektualnego.

Postępy i ograniczenia

Mimo wysiłków Itarda Victor nigdy nie nauczył się w pełni mówić. Według późniejszych relacji chłopiec wykazywał pewne zachowania typowe dla dzikich zwierząt, takie jak preferencja ciszy i samotności, unikanie kontaktu wzrokowego oraz brak umiejętności wyrażania emocji w tradycyjny sposób. W późniejszych latach życia Victor pozostawał osobą, która była w dużej mierze wyizolowana od społeczeństwa, mimo że nadal miał opiekunów, którzy dbali o niego.

Victor żył dość długo, jak na swoje trudne warunki – zmarł w 1828 roku, około 40. roku życia, w Paryżu, gdzie był pod opieką instytucji. Pomimo licznych trudności w jego wychowaniu, historia Victora z Aveyronu pozostaje jednym z najważniejszych przykładów na temat wpływu wychowania i społecznych interakcji na rozwój dzieci.

Znaczenie przypadku Victora

Przypadek Victora z Aveyron stał się fundamentem dla późniejszych badań nad psychologią wychowania i stanowił punkt wyjścia dla rozwoju teorii wychowania dzieci z trudnościami w rozwoju. Jego historia była szeroko omawiana przez pedagogów i psychologów, którzy szukali odpowiedzi na pytanie, jak długo nieobecność w społeczeństwie i brak kontaktu z rówieśnikami mogą wpływać na zdolności intelektualne i emocjonalne dziecka. Jean-Marc Itard, mimo że nie osiągnął pełnego sukcesu w pracy z Victorem, przyczynił się do stworzenia podstaw pedagogiki specjalnej, ukierunkowanej na dzieci z zaburzeniami rozwojowymi.

Chociaż Victor nie stał się pełnoprawnym członkiem społeczeństwa, jego historia i badania Itarda pozostają ważnym punktem odniesienia w rozwoju psychologii wychowania. Badania nad dzikimi dziećmi dostarczają wiedzy o tym, jak ważne dla rozwoju dziecka są pierwsze lata życia, kontakt z rodziną, społeczeństwem i kulturą.

Historia Victora jest jedną z najlepiej udokumentowanych. Spopularyzował ją nakręcony w 1970 roku film fabularny pt. [„Dziki dziecko” \(„L’Enfant sauvage”\)](#) w reżyserii François Truffaut z udziałem Jeana-Pierre’a Cargola, François Truffaut, Françoise Seigner i Jeana Dasté. We wsi Saint-Sernin-Sur-Rance w Aveyron wystawiono mu pomnik dzieła Rémiego Coudraina.

Autorstwo: Aurelia

Ilustracje: domena publiczna (CC0)

Źródło: WolneMedia.net

Bibliografia

1. Jean-Marc Itard, „Rapport sur l'éducation d'un enfant sauvage”, 1801.
2. Denis Dufresne, „Victor of Aveyron: The Story of a Wild Child”, „Psychology Today”, 1980.
3. „The Wild Boy of Aveyron”, „The New Yorker”, 2001.
4. N.J. Enfield, „Feral Children and Clever Animals”, Routledge, 2011.